

Finansutskottets betänkande 2024/25:FiU9

Riksrevisorns årliga rapport 2024

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger redogörelsen till handlingarna.

Utskottet uppmärksammar särskilt det offentliga sammanträdet med riksrevisorn med anledning av den årliga rapporten och uppföljningsrapporten som bidrar till öppenhet och transparens om effekterna av den statliga verksamheten.

Med grund i utskottets ansvar för att säkerställa relevans, produktivitet och kvalitet i Riksrevisionens granskningsverksamhet har utskottet för avsikt att inleda ett arbete för att utveckla strukturerade och periodiskt återkommande oberoende utvärderingar av myndighetens granskningsverksamhet.

Behandlade förslag

Redogörelse 2023/24:RR5 Riksrevisorns årliga rapport 2024.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden.....5

 Riksrevisorns årliga rapport 2024.....5

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....13

 Redogörelsen.....13

Bilaga 2

Uppteckningar från offentligt sammanträde med utfrågning av
riksrevisorn14

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Riksrevisorns årliga rapport 2024

Riksdagen lägger redogörelse 2023/24:RR5 till handlingarna.

Stockholm den 17 oktober 2024

På finansutskottets vägnar

Edward Riedl

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Edward Riedl (M), Mikael Damberg (S), Oscar Sjöstedt (SD), Dennis Dioukarev (SD), Björn Wiechel (S), Jan Ericson (M), Ingela Nylund Watz (S), Charlotte Quensel (SD), Eva Lindh (S), Ida Drougge (M), Hans Eklind (KD), Martin Ådahl (C), David Perez (SD), Janine Alm Ericson (MP), Cecilia Rönn (L), Joakim Sandell (S) och Isabell Mixer (V).

Redogörelse för ärendet

Enligt 12 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska de viktigaste iakttagelserna från effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen samlas i en årlig rapport. Enligt 9 kap. 18 § riksdagsordningen lämnar riksrevisorn rapporten som en redogörelse till riksdagen. Det finns inte något krav på återrapportering från regeringen med anledning av den årliga rapporten.

Den 24 september 2024 anordnade utskottet ett offentligt sammanträde där riksrevisor Christina Gellerbrant Hagberg frågades ut med anledning av Riksrevisorns årliga rapport 2024. Riksrevisorn redogjorde även för Riksrevisionens uppföljningsrapport 2024. Syftet med den årligen återkommande utfrågningen är att vid ett samlat tillfälle uppmärksamma och belysa Riksrevisionens iakttagelser och resultat. Uppteckningarna från det offentliga sammanträdet finns i bilaga 2.

Inga motioner har väckts med anledning av redogörelsen.

Utskottets överväganden

Riksrevisorns årliga rapport 2024

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger redogörelsen Riksrevisorns årliga rapport 2024 till handlingarna.

Den årliga rapporten i sammandrag

Riksrevisorns årliga rapport 2024 samlar de viktigaste iakttagelserna i Riksrevisionens granskning under det gångna året. Underlaget till den årliga rapporten utgörs av 26 granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen som publicerats sedan den förra rapporten, myndighetens förebyggande arbete under 2023 och granskningen av 226 årsredovisningar för räkenskapsåret 2023.

Den årliga rapporten är strukturerad i tre kapitel utifrån de risker som anger granskningens huvudsakliga inriktning och som presenteras i granskningsplanen:

- de offentliga finanserna
- styrning, uppföljning och rapportering
- organisering, ansvar och samordning.

De offentliga finanserna

I den årliga rapporten uppmärksammas brister i beslutsunderlag till riksdagen, behov av förbättrade redovisningar av tillgångar och hur myndigheter hanterar ekonomiska risker vid stora lokalprojekt. Även hanteringen av överskott i avgiftsfinansierad verksamhet och beställningsbemyndiganden uppmärksammas. Under året har myndigheten också sett att den historiskt låga räntan påverkar beräkningarna av statens låneförluster i fråga om studiemedel. I den årliga rapporten tas även Riksrevisionens granskning av Riksbanken upp.

En iakttagelse i granskningen av den nationella planen för transportinfrastrukturen 2022–2033 (RiR 2023:25) var att det saknades samband mellan den bedömda samhällsekonomiska lönsamheten och de åtgärder som valdes ut till den nationella planen för infrastrukturen. Riksrevisionen bedömde därför att den nationella planen från 2022 inte bidragit effektivt till de transportpolitiska målen. Även i granskningen av statens åtgärder för utveckling av elsystemet (RiR 2023:15) konstateras att regeringen hade gjort otillräckliga konsekvensanalyser inför beslut om åtgärder som påverkat elsystemet. I det här fallet är konsekvensanalyserna enligt Riksrevisionen otillräckliga framför allt i fråga om konsekvenser för försörjningstryggheten

och konkurrensförhållandena mellan olika kraftslag på elmarknaden. Även granskningen av de mest väsentliga förändringarna av skatteregler för förvärvsinkomster (RiR 2023:10) uppmärksammas i den årliga rapporten. Samtidigt som reformerna omfattar stora summor har regeringen enligt Riksrevisionen gett en ofullständig och delvis förskönad bild av hur föreslagna ändringar av inkomstbeskattningen skapar förutsättningar för en hög sysselsättning, fler arbetade timmar och ett rättvist fördelat välstånd, dvs. riksdagens önskade avvägning. Avslutningsvis nämns också granskningen av regeringens tillämpning av det finanspolitiska ramverket (RiR 2023:31) och de iakttagelser som görs där när det gäller bl.a. transparensen i fråga om den ändrade metoden för beräkning av det strukturella sparandet.

Ett återkommande tema i de årliga rapporterna, som uppmärksammas även i årets rapport, är brister i redovisningen av tillgångar. Under det gångna året aktualiserades redovisning av beredskapstillgångar för fler myndigheter än tidigare, vilket bl.a. beror på den nya förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap som trädde i kraft den 1 oktober 2022. En konkret fråga som Riksrevisionen hanterat i sitt förebyggande arbete under året är hur en beredskapsmyndighet ska redovisa beredskapstillgångar när samma tillgångar också används i den ordinarie verksamheten medan andra är nya för myndigheten. Det gäller exempelvis drivmedel och livsmedel som behöver förbrukas och fyllas på löpande för att inte förstöras.

Hur myndigheter hanterar stora risker vid stora lokalprojekt uppmärksammas också i den årliga rapporten. I årets granskning av Lunds universitet och dess lokalkostnader framkom att universitetet redovisat ett avtal som ett hyresavtal tillsammans med en övrig ansvarsförbindelse på drygt 2 miljarder kronor i restvärde som universitetet ska betala om avtalet avslutas innan avtalstiden löper ut. Riksrevisionen bedömde att avtalet är konstruerat som ett finansiellt leasingavtal och därför i stället ska redovisas som en anläggningstillgång. Därmed ska det också rymmas inom myndighetens låneram, vilket det inte gjorde. I den årliga rapporten konstateras att det är vanligt att den här typen av avtal är komplexa, vilket ökar risken för felaktig redovisning och ger en högre ekonomisk risk för staten och för framtida utgifter.

Under det gångna året har Riksrevisionen gjort iakttagelser som rör avgiftsfinansierad verksamhet hos flera myndigheter. Myndigheten har lämnat modifierade revisionsberättelser som rör frågor om att balansera under- och överskott till fyra myndigheter. Iakttagelserna rör överskott inom uppdragsutbildning, tillsyn och försäljning av statistik. I ett fall har överskottet också överförts utanför myndigheten utan regeringens medgivande. I årets granskning av Karlstads universitet framkom att universitetet har flyttat medel från sin avgiftsfinansierade uppdragsutbildning till ett helägt dotterbolag. Överskottet uppgick till över 80 procent (60 miljoner kronor) av omsättningen i avgiftskategorin uppdragsutbildning. Universitetet har inte följt regeln om att en myndighet som efter några års tid inte har balans i sin avgiftsverksamhet och som har ett överskott som överstiger 10 procent av omsättningen ska

lämna ett förslag till regeringen om hur det ska disponeras. Långvariga överskott i avgiftsfinansierad verksamhet har renderat ytterligare tre myndigheter modifierade revisionsberättelser: Spelinspektionen, Högskolan Kristianstad och Statistiska centralbyrån.

Överskridna beställningsbemyndiganden är en återkommande iakttagelse i revisionen. I årets granskning har Riksrevisionen lämnat modifierade revisionsberättelser till Boverket, Jämställdhetsmyndigheten, Linköpings universitet och Skolverket med anledning av detta.

Styrning, uppföljning och rapportering

I den årliga rapporten uppmärksammas också iakttagelser som avser problem med effektivitet, transparens och anpassningsförmåga inom staten.

Riksrevisionen har i två granskningar under året iakttagit brister i tillsyn som riskerar patientsäkerheten. I den årliga rapporten konstateras att det tyvärr inte är en ny problematik. I granskningen av statens och SOS Alarms hantering av nödnumret 112 (RiR 2023:22) bedömer Riksrevisionen att tillsynen av SOS larmbehandling inte är effektiv och att det till stor del beror på att det inte finns en särskild författningsreglering av alarmeringstjänsten. I granskningen om läkemedelsförskrivningen (RiR 2023:23) har Riksrevisionen iakttagit att Inspektionen för vård och omsorgs (Ivo) långa handläggningstider för ärenden som rör felaktig förskrivning inte uppfyller kravet i förvaltningslagen om skyndsam handläggning. Ivo har inte heller författningsmässiga förutsättningar att genomföra en riskbaserad egeninitierad tillsyn. Riksrevisionen bedömde därför att tillsynen av felaktiga förskrivningar inte är effektiv.

Myndighetsledningen ansvarar för att det finns en process för intern styrning och kontroll vid en myndighet och för att processen fungerar på ett betryggande sätt. Om det finns brister i den interna styrningen och kontrollen ökar risken för att den finansiella rapporteringen och uppföljningen blir felaktig, att styrningen blir ineffektiv och att tillämpliga regelverk inte följs. I den årliga rapporten uppmärksammas Statens institutionsstyrelse (Sis) där man bl.a. iakttagit brister i myndighetens styrdokument och att det i vissa fall saknas styrdokument.

Organisering, ansvar och samordning

I den årliga rapportens sista kapitel är de iakttagelser samlade som handlar om hur det statliga åtagandet påverkas av hur verksamheten är organiserad.

I rapporten konstateras att det är mycket viktigt att staten tar till vara de möjligheter som den tekniska utvecklingen ger. I sin granskning har Riksrevisionen sett problem som tyder på att både myndigheter och regeringen har arbete kvar att göra för att kunna nyttja tekniken fullt ut eller på att riskerna med teknikutvecklingen inte tas på tillräckligt stort allvar. Det handlar om iakttagelser i fråga om myndigheters problem med att dela information med

varandra, bristande informations- och cybersäkerhet, otydliga regler om elektroniska underskrifter av årsredovisningar och förbättring av dataflöden inom staten.

I granskningen av stöd till civilsamhället (RiR 2023:7) iakttog Riksrevisionen att flera myndigheter saknar tillgång till lättillgänglig information om vilka bidrag andra myndigheter betalar ut och till vilka organisationer bidragen går. Uppgifter som sökande organisationer lämnar till bidragsgivande myndigheter och till Skatteverket är inte alltid fullständiga eller tillförlitliga. Riksrevisionen bedömer att det finns risk för att vissa organisationer medvetet utnyttjar den tillit som bidragsgivningen bygger på. En iakttagelse i granskningen av systemet för återkallelser av uppehållstillstånd (RiR 2023:19) var att Migrationsverket inte alltid får ta del av viktig information som finns på andra myndigheter om att personer inte uppfyller villkoren för sina uppehållstillstånd. Anledningen till att informationen inte delas mellan myndigheterna är att de ofta saknar underrättelseskyldighet gentemot varandra. I granskningen om Samhalls samhällsuppdrag (RiR 2023:14) konstaterar Riksrevisionen att Arbetsförmedlingen och Samhall brister i fråga om att dela viktig information med varandra i samband med att Arbetsförmedlingen anvisar arbetssökande till Samhall, vilket minskar möjligheterna att åstadkomma en god matchning.

I den årliga rapporten uppmärksammas att informations- och cybersäkerhet är ett område som kräver samlad styrning och som i kombination med den svenska förvaltningsmodellen ställer stora krav på bl.a. Regeringskansliets beredningsförmåga. I granskningen av regeringens styrning av samhällets informations- och cybersäkerhet (RiR 2023:8) konstateras att den centrala bristen är avsaknaden av strategiska avvägningar och prioriteringar som anger informations- och cybersäkerhetsarbetets inriktning. Under året har Riksrevisionen granskat om universitet och högskolor bedriver ett effektivt informationssäkerhetsarbete för att hantera skyddsvärda forskningsdata (RiR 2023:20). Riksrevisionen konstaterar i granskningen att det fortfarande saknas väsentliga delar i lärosätenas arbete med informationssäkerhet. Till exempel är det få forskare som klassar sina forskningsdata enligt lärosätenas beslutade modeller. Att rutinerna för inventering och klassificering brister kan enligt Riksrevisionen leda till att skyddsvärda data inte identifieras. En annan konsekvens är att lärosätenas underlag för att införa säkerhetsåtgärder blir bristfälliga.

Kapitlet avslutas med iakttagelser om brister i utformningen av åtgärder som regeringen vidtagit som gör det svårt att nå avsedda mål och att göra det på ett effektivt sätt. Granskningarna om rotavdragets kostnader och effekter (RiR 2023:26), Arbetsförmedlingens kontroll av stödet till subventionerade anställningar (RiR 2023:17) respektive systemet för ersättning för höga sjuklönekostnader (RiR 2023:16) tas upp som exempel.

Pågående arbete

Riksrevisionens uppföljningsrapport 2024

Varje år följer Riksrevisionen upp vad som hänt med anledning av revisionens granskningar. I sin uppföljningsrapport fokuserar Riksrevisionen på om de granskade verksamheterna har förbättrats och om staten har fått ett mer effektivt utbyte av sina resurser som en följd av granskningen. Riksrevisionens oberoende och det långtgående granskningsmandatet ställer särskilda krav på planeringen och uppföljningen av granskningsverksamheten. Riksrevisionens granskning ska vara relevant och transparent, och det ska vara möjligt att se vad den bidrar till. Uppföljningsrapporten ska ge riksdagen underlag för att bedöma resultatet av Riksrevisionens granskning, och rapporten ska lämnas till finansutskottet, som har till uppgift att säkerställa relevans, kvalitet och produktivitet i Riksrevisionens verksamhet. Ett annat syfte med uppföljningen är, enligt Riksrevisionen, att stärka det interna lärandet i myndigheten. Uppföljningsrapporten är inte något formellt riksdagsärende. Riksrevisionen gör rapporten tillgänglig för allmänheten genom att publicera den på sin webbplats.

I uppföljningsrapporten konstateras att Riksrevisionen strävar efter att så långt som möjligt mäta genomslaget av sin granskning. Eftersom Riksrevisionen i många fall granskar problem som redan är kända går det, enligt myndigheten, inte att utesluta att regeringen eller verksamheterna skulle ha agerat på problemen även utan granskningen. I uppföljningsrapporten beskrivs därför hur myndigheten har organiserat uppföljningen för att kunna bedöma om det är sannolikt att det är Riksrevisionens granskning som har bidragit till förändring hos regeringen och de granskade myndigheterna, på egen hand eller tillsammans med andra faktorer.

Riksrevisionens sammanfattande bedömning är att den samlade granskningen genom årlig revision och effektivitetsrevision har haft genomslag och har bidragit till förbättringar i den granskade verksamheten. I uppföljningsrapporten konstateras att i de flesta fall har revisionsberättelser och revisionsrapporter från den årliga revisionen, och granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen, medfört någon form av åtgärd från regeringen eller andra granskade verksamheter. Åtgärderna ligger i linje med Riksrevisionens slutsatser och rekommendationer.

Som konstateras i uppföljningsrapporten sker en stor del av Riksrevisionens granskning inom årlig revision löpande under året innan myndigheterna har upprättat sina årsredovisningar. När all granskning är avslutad lämnar den årliga revisionen en revisionsberättelse för varje granskad årsredovisning. Riksrevisionen kan också lämna en skriftlig revisionsrapport när den ansvariga revisorn bedömer att det finns betydande brister i myndighetens interna styrning och kontroll och när det finns väsentliga fel i årsredovisningen som behöver utvecklas mer än vad som framgår av den modifierade revisionsberättelsen. Löpande under året kan Riksrevisionen också muntligt rapportera fel och brister till myndigheten. Riksrevisionen

konstaterar i uppföljningsrapporten att den muntliga rapporteringen är lika viktig som de skriftliga revisionsrapporterna.

Riksrevisionens uppföljning av resultatet av den årliga revisionens granskning för räkenskapsåret 2022 visar att totalt 13 av de 226 granskade årsredovisningarna fick en modifierad revisionsberättelse. När Riksrevisionen följer upp dem ser de att de flesta myndigheterna har vidtagit åtgärder efter ett år. Uppföljningen visar att sju av de modifierade revisionsberättelserna gällde myndigheter som hade överskridit bemyndiganderamar till belopp eller slutår eller både belopp och slutår. En myndighet hade ingått framtida åtaganden utan ett beställningsbemyndigande och en annan myndighet hade redovisat för låga utestående åtaganden. Uppföljningen av de rekommendationer som den årliga revisionen lämnat till tolv myndigheter i samband med revisionen visar att myndigheterna har vidtagit åtgärder i linje med rekommendationerna. Uppföljningen visar att myndigheterna helt eller delvis har omhändertagit samtliga rekommendationer. Tre av revisionsrapporterna handlade om myndigheter som har hyresavtal med otydliga villkor som kan innebära finansiella leasingavtal. En myndighets årsredovisning saknade bedömningar och analyser av myndighetens resultat och dess utveckling i väsentliga delar, och två myndigheter saknade styrande dokument i sina rutiner och processer för att säkerställa en fungerande intern styrning och kontroll. När myndigheterna inte har vidtagit åtgärder kan det t.ex. bero på att de ännu inte hunnit. Det kan också bero på att de inte håller med om rekommendationerna eller att det inte ligger inom myndighetens mandat att åtgärda orsaken till problemet.

I årets uppföljningsrapport fortsätter Riksrevisionen att redovisa analyser av modifierade revisionsberättelser som sträcker sig över en längre period. I årets rapport sträcker det sig över de senaste nio åren, 2014–2022. Det uttalande som Riksrevisionen har modifierat flest gånger är det om ledningens efterlevnad av tillämpliga föreskrifter. Det finns fyra huvudsakliga orsaker till detta:

- Myndigheten har överskridit sin bemyndiganderam eller ingått framtida åtaganden utan tilldelad bemyndiganderam.
- Myndigheten har ett väsentligt ackumulerat underskott eller överskott i avgiftsbelagd verksamhet med det ekonomiska målet full kostnadstäckning.
- Myndigheten har överskridit sin anslagskredit.
- Myndigheten har inte följt anslagsförordningen (2011:223) eller finansiella villkor i regleringsbrevet och har därför använt anslaget på ett felaktigt sätt.

Till skillnad från tidigare år avser uppföljningen inom effektivitetsrevisionen samtliga 39 granskningsrapporter som beslutades under perioden april 2019 till mars 2020. Uppföljningen visar att det skett förbättringar inom de granskade verksamheterna. Det är ändå vanligt, anges det i uppföljningsrapporten, att någon typ av problem som motiverade granskningen kvarstår

vid tiden för uppföljning (i 30 av de 39 uppföljda granskningarna). Det kan finnas flera skäl till att problemen kvarstår, inte minst att det i vissa fall är stora och svårlösta problem som ligger till grund för Riksrevisionens granskningar. Granskningsrapporterna leder ofta till resultat. Det är vanligast att granskningarna är en av flera faktorer som påverkar de granskades agerande i de frågor som granskningsrapporten berör. Regeringen och övriga granskade verksamheter anger vidare ofta att de har haft nytta av Riksrevisionens granskning.

I uppföljningsrapporten konstateras att genomslaget i medierna kan bidra till revisionens genomslag. Hur medierna tar emot granskningen säger inget om revisionens kvalitet och behöver inte innebära att granskningen leder till åtgärder av regeringen eller myndigheterna, men kan ändå spela roll för genomslaget. Synlighet i medierna kan bidra till förståelse, acceptans och genomslag för revisionens iakttagelser, slutsatser och rekommendationer. Det kan också, som anges i uppföljningsrapporten, öka allmänhetens insyn i den statliga verksamheten.

Enligt den uppföljning som gjorts omnämndes Riksrevisionen i knappt 6 100 artiklar 2023, vilket kan jämföras med 4 600 artiklar 2022. Störst intresse har medierna för effektivitetsgranskningarna, framför allt i samband med publicering av nya rapporter. Enstaka granskningsrapporter kan få mycket stor uppmärksamhet. Den bild av Riksrevisionens granskning som framkommer i medierna är för det mesta neutral, alltså varken negativ eller positiv i sin syn på Riksrevisionen. Myndigheten ges för det mesta en expertroll i frågor där det finns flera olika åsikter. Uppföljningen visar vidare att granskningsrapporterna i stor utsträckning fortsätter att vara relevanta och intressanta för medierna under lång tid, och så har det också sett ut tidigare år.

Riksdagens behandling av granskningsrapporter som den årliga rapporten baseras på

Sedan den förra årliga rapporten 2023 har Riksrevisionen publicerat 26 granskningsrapporter inom effektivitetsrevisionen. Riksdagen har hittills behandlat och fattat beslut om 21 av de skrivelser från regeringen som kommit in till riksdagen med anledning av granskningsrapporterna. Riksdagen har beslutat om att lägga skrivelserna till handlingarna och avslå de följdmotioner som väckts.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har vid sin behandling av riksrevisorns årliga rapporter ofta lyft fram att de fyller en viktig funktion och ger goda förutsättningar för riksdagen att diskutera de viktigaste iakttagelserna från revisionen under det senaste året (t.ex. bet. 2023/24:FiU9). Utskottet har vid dessa tillfällen också understrukt vikten av det offentliga sammanträde som utskottet anordnat med anledning av den årliga rapporten och uppföljningsrapporten som bidrar till öppenhet och transparens om effekterna av den statliga verksamheten. Utskottet har i

betänkandena över den årliga rapporten under åren uppmärksammat att vissa iakttagelser återkommer år från år. I förra årets betänkande noterade utskottet att det fortfarande förekommer brister och otydligheter i styrningen av avgiftsfinansierad verksamhet och att myndigheter överskrider sina ramar för beställningsbemyndiganden (bet. 2023/24:FiU9). När det gällde avgiftsfinansierad verksamhet konstaterade utskottet att det finns lika goda skäl för regeringen att noga styra och följa upp den verksamheten som det finns för styrning av de anslagsfinansierade verksamheterna. Utskottet betonade vidare vikten av att regeringen säkerställer att riksdagens beslut om beställningsbemyndiganden inte överskrids och att det inte är tillfredsställande att myndigheter ingår förpliktelser om större åtaganden än de fått bemyndiganden att göra. Avslutningsvis konstaterade utskottet att det inte finns något hinder för regeringen att kommentera den årliga rapporten även den inte behöver lämna någon formell svarsskrivelse och att återkommande iakttagelser från revisionen med fördel skulle kunna redovisas av regeringen i årsredovisningen för staten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet hänvisar till sina tidigare uttalanden och vill särskilt uppmärksamma det offentliga sammanträdet med riksrevisorn med anledning av den årliga rapporten och uppföljningsrapporten som bidrar till öppenhet och transparens om effekterna av den statliga verksamheten.

I riksdagen har finansutskottet och konstitutionsutskottet tillsammans ansvar för Riksrevisionen. Finansutskottet ansvarar för att säkerställa relevans, produktivitet och kvalitet i myndighetens granskningsverksamhet. Med grund i detta ansvar har finansutskottet möjlighet att fatta beslut om oberoende utvärdering av granskningsverksamheten (framst. 2018/19:RS5, bet. 2018/19:KU14, rskr. 2018/19:126–128). Mot bakgrund av detta har utskottet för avsikt att inleda ett arbete för att utveckla strukturerade och periodiskt återkommande oberoende utvärderingar av Riksrevisionens granskningsverksamhet.

Med detta föreslår utskottet att riksdagen lägger redogörelsen till handlingarna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Redogörelsen

Redogörelse 2023/24:RR5 Riksrevisorns årliga rapport 2024.

BILAGA 2

Uppteckningar från offentligt sammanträde med utfrågning av riksrevisorn

Offentligt sammanträde med riksrevisorn om *Riksrevisorns årliga rapport 2024* och *Riksrevisionens uppföljningsrapport 2024*

Tisdagen den 24 september 2024 kl. 9.30–10.45 i Förstakammarsalen

Ordföranden: Klockan är slagen, och jag förklarar finansutskottets offentliga sammanträde om Riksrevisorns årliga rapport 2024 och Riksrevisionens uppföljningsrapport 2024 öppnat. Sammanträdet sänds också i tv, så jag vill hälsa alla som följer detta via tv varmt och hjärtligt välkomna!

Vi kommer alltså att ha ett offentligt sammanträde med vår nya riksrevisor Christina Gellerbrant Hagberg om riksrevisorns årliga rapport 2024 och Riksrevisionens uppföljningsrapport 2024. Detta är första gången Christina Gellerbrant Hagberg är i riksdagen i kapacitet av riksrevisor, så jag vill säga särskilt varmt och hjärtligt välkommen till dig! Du har haft det här uppdraget i lite drygt en vecka, ett mycket viktigt uppdrag tillsammans med dina medarbetare.

Vi har i finansutskottet haft det här öppna formatet sedan 2018. Tidigare har det varit ett slutet sammanträde i finansutskottet, men numera finns det alltså möjlighet för allmänheten att följa detta via tv.

Jag vill även säga varmt välkomna till konstitutionsutskottets ledamöter som finns här i salen tillsammans med finansutskottets ledamöter. Jag kommer att bereda alla partier i storleksordning möjlighet att ställa frågor – en fråga från finansutskottets ledamöter och en fråga från konstitutionsutskottets ledamöter.

Riksrevisorn ska enligt lagen om statlig revision redovisa de viktigaste iakttagelserna från sina granskningar i en årlig rapport, och resultatet följs upp i den årliga uppföljningsrapporten. Dessa två rapporter kommer riksrevisorn att föredra om en liten stund.

Nya rutiner gör att det faller på min lott att föredra säkerhetsföreskrifterna. De fyra dörrarna runt om i salen är tillika nödutgångar. Skulle en incident eller ett larm göra det nödvändigt att utrymma kommer kanslipersonalen anfordrad av kanslichef Mikael Åsell att berätta hur detta går till. Tack för uppmärksamheten när det gäller säkerhetsföreskrifterna!

Tillbaka till dagens sammanträde: Det här är alltså startpunkten för utskottets arbete med betänkandet under hösten. Syftet är att vi ska få ett samlat tillfälle att belysa Riksrevisionens iakttagelser och resultat utifrån de publicerade rapporterna. Anledningen till det nya formatet är inte bara att allmänheten ska kunna delta utan också att utskottets ledamöter i ett tidigt skede, innan de formella processerna drar igång, ska kunna ställa sina frågor.

För oss i finansutskottet är det viktigt med den här öppenheten och transparensen, för ytterst handlar det faktiskt om, och låt mig säga detta med eftertryck, att allmänheten, alla människor utanför riksdagen, ska känna förtroende för och tillit till våra myndigheter och samhällets institutioner. I det jobbet är Riksrevisionens viktiga arbete helt nödvändigt.

Med detta sagt vill jag lämna över ordet till vår nya riksrevisor Christina Gellerbrant Hagberg – var så god och varmt välkommen!

Christina Gellerbrant Hagberg, Riksrevisionen: Ordförande, ledamöter! God morgon och tack för den vänliga inbjudan till den här öppna utfrågningen!

Som riksrevisor värdesätter jag en nära och kontinuerlig relation med riksdagen, och i den här öppna utfrågningen ser jag en värdefull möjlighet att samlat få presentera vår granskning och de iakttagelser som vi har gjort under året och att få diskutera dem med er ledamöter. Den öppna utfrågningen är på så sätt ett värdefullt komplement till den löpande dialog som jag kommer att få möjlighet att ha med ledamöterna i riksdagens råd för Riksrevisionen och förstås till de också mycket uppskattade inbjudningar som vi får till riksdagens utskott för att där presentera granskningsrapporter som vi har publicerat på utskottens områden. Jag vill flika in att jag redan nu kan se fram emot att få besöka utrikesutskottet i nästa vecka för att medverka vid presentationen av en granskningsrapport om Sveriges internationella bistånd.

Som ni hörde är mina förutsättningar i dag lite speciella. Jag har nyligen tillträtt i det viktiga uppdraget som riksrevisor. Det är andra veckan på jobbet, och därför kommer jag att presentera iakttagelser och besvara frågor om granskning som min föregångare, och i några fall riksrevisionsdirektören, har beslutat om. Samtidigt vill jag vara tydlig med att jag konstaterar att granskningen är väl motiverad, att iakttagelserna i flera fall gäller områden och problem som jag känner väl och att jag delar de slutsatser och står bakom de rekommendationer som är lämnade.

Jag är både stolt och glad över att ha blivit tillfrågad att åta mig uppdraget som riksrevisor, men självklart känner jag också ansvaret som det innebär. Jag har fått flera frågor om hur det känns, och jag svarar: Jag är förväntansfull! Att leda arbetet i Riksrevisionen svarar väl mot drivkrafterna för mitt eget arbete i staten under många år – att exempelvis åstadkomma en effektiv verksamhet för dem som verksamheten är till för, att utveckla nya arbetssätt med hjälp av digitalisering eller att genom samverkan mellan myndigheter motverka ekonomisk brottslighet. Givet Riksrevisionens långtgående granskningsmandat och stora oberoende är det viktigt att revisionens inriktning och sättet som vi genomför den på är relevant så att den kan göra skillnad, inte minst nu då vi lever i en föränderlig omvärld med nya utmaningar för vårt samhälle.

Och det är just den föränderliga omvärld som vi lever i och hur den berör vår granskning som är utgångspunkten för min fortsatta redogörelse. Jag vill berätta om vår granskning i ljuset av de snabba förändringar som sker och hur de ställer krav på svensk statsförvaltning och dess förmåga till både uthållighet och förnyelse.

Min redogörelse bygger, som vi hörde, i huvudsak på den årliga rapporten, som finansutskottet nu bereder. Men jag vill också lyfta exempel från vår uppföljningsrapport, där vi följer upp och undersöker resultatet av vår granskning i ett längre tidsperspektiv.

I den årliga rapporten presenteras de viktigaste iakttagelserna utifrån en bedömning av om problemen vi har iakttagit är återkommande och om de leder till allvarliga konsekvenser. Iakttagelserna kan också vara viktiga för att de är aktuella, för att de har sin bakgrund i förändrad lagstiftning eller för att de på annat sätt knyter an till samhällsutvecklingen men med betydelse på lång sikt. Några områden är särskilt viktiga att lyfta vid just det här tillfället.

Det område som jag först vill uppmärksamma handlar om utveckling av digital teknik. Den går fort, det är omvälvande och det innebär såväl utmaningar som möjligheter för svensk statsförvaltning. Det är viktigt att myndigheter har goda förutsättningar och en utvecklad förmåga att tillgodogöra sig digitaliseringens landvinningar så att de kan utveckla sin service och öka effektiviteten i sin verksamhet.

En sak som vi erfar i vårt granskningsarbete är att förutsättningarna för myndigheternas digitala utveckling ibland brister. Det kan vara oklart vad som gäller i vissa fall, till exempel när ledningen vid en myndighet ska underteckna sin årsredovisning, kan undertecknandet då göras elektroniskt? Den här frågan restes under covidpandemin, och den är fortfarande aktuell. Elektroniska underskrifter kan underlätta hanteringen av årsredovisningen och minska risken för att en myndighet lämnar en årsredovisning som inte är undertecknad alls.

I vårt granskningsperspektiv är undertecknandet viktigt. Både underskriften och den så kallade underskriftsmeningen är komponenter i vår bedömning av hur ledningen har tagit sitt ansvar för den finansiella redovisningen. Sedan 2015 har vi tvingats lämna fyra modifierade revisionsberättelser på grund av att underskrift eller underskriftsmening saknats. För företag gäller att årsredovisning får undertecknas elektroniskt under vissa förutsättningar, och det framgår av årsredovisningslagen. Min bedömning är dock att bestämmelserna i förordningarna om årsredovisning och budgetunderlag i dag inte tillåter myndigheter att underteckna sina årsredovisningar elektroniskt.

Här ser jag ett exempel på hur regelverket för myndigheter ibland måste utvecklas för att skapa rätt förutsättningar för deras digitaliseringsarbete.

Det saknas också en gemensam digital struktur för innehållet i och överföringen av myndigheternas årsredovisningar. Att digitalisera årsredovisningarna skulle bidra till att förbättra kvaliteten av information, information som är av stort värde för både riksdagen och regeringen.

Sist i det här sammanhanget vill jag nämna att tillgången till öppna data kan vara en nyckel för att arbeta mer datadrivet. Det finns en ambition att tillgängliggöra data från offentlig förvaltning, men ändå är merparten av alla data från Hermes, det vill säga statens centrala system för styrning, redovisning och återrapportering, ännu inte tillgängliga i öppna format.

Genom åren har mina föregångare återkommit till en annan viktig förutsättning för ett effektivt digitaliseringsarbete på myndigheterna, och det är en fungerande cyber- och informationssäkerhet. Inte minst är det viktigt med hänsyn till den förändrade och förstärkta hotbild som vi lever med. Jag vill lyfta några iakttagelser som vi har gjort under året om dels regeringens styrning, dels myndigheternas eget arbete inom detta område.

Vi har granskat regeringens arbete för att stärka säkerheten nationellt, och vi drar slutsatsen att regeringens arbete brister i några avseenden. Bland annat iakttog vi att det saknas strategiska avvägningar och prioriteringar som inriktar informations- och cybersäkerhetsarbetet. Det gäller exempelvis hur Sverige ska arbeta med de här frågorna i förhållande till EU. Vi iakttog också att regeringen inte har tagit fram eller implementerat den nationella strategin för samhällets informations- och cybersäkerhet enligt bästa praxis. Vi bedömer bland annat att strategin saknar en tydlig vision, saknar uppföljningsbara målsättningar och att den inte utser ansvariga för att genomföra åtgärder.

Brister i styrningen leder till att departement och myndigheter arbetar utifrån sina respektive mål och prioriteringar, och det gör det svårt att säkerställa att insatserna är rätt för Sverige, för Sveriges samlade informations- och cybersäkerhet och att de genomförs på ett effektivt sätt.

Jag har noterat att regeringen har inlett ett arbete med att ta fram en ny informations- och cybersäkerhetsstrategi i samband med implementeringen av det så kallade NIS 2-direktivet och att vår granskningsrapport ska beaktas i det arbetet. Ansvar för en fungerande informations- och cybersäkerhet är inte regeringens enbart, utan det delas mellan regering och myndigheter, och vi har gjort iakttagelser också om myndigheternas arbete på området. Under året har vi granskat säkerhetsarbetet för att hantera skyddsvärda forskningsdata vid 24 lärosäten, lärosäten som bedriver naturvetenskaplig och teknisk utbildning.

Informationssäkerhet kan i de här fallen handla om individers integritet och om uppgifter som är viktiga för Sveriges konkurrenskraft och för samhällets säkerhet. Vi iakttog bland annat att rutinerna för inventering och klassificering av data brister hos lärosätena, och enligt vår bedömning kan det leda till att de saknar tillräckliga underlag för att bedöma risker och för att avgöra vilka skyddsåtgärder som är ändamålsenliga. Bristande rutiner kan också leda till att vissa skyddsvärda forskningsdata inte identifieras alls.

I samma granskning iakttog vi vidare att kunskap och kompetens kan brista och att lärosätenas ledningar kan göra mer för att beslutade riktlinjer, rutiner och arbetssätt implementeras i hela organisationen.

Den snabba och omvälvande utveckling som jag tar utgångspunkt i nu omfattar också de ökade hoten mot vår statsförvaltning. Det handlar om såväl yttre hot från antagonistiska stater som inre hot, exempelvis organiserad brottslighet och extremism. Riksrevisionen granskar åtgärder som regeringen vidtar för att bemöta och hantera dessa hot, och i det sammanhanget är myndighetssamverkan viktig och en verkligt uppmärksammas fråga. Genom åren har Riksrevisionen återkommande iakttagit att myndigheter kan ha svårt

att dela information med varandra, vilket i sin tur kan påverka effektiviteten i statsförvaltningen.

Den årliga rapporten i år har iakttagelser på det temat, bland annat från vår granskning av bidragsgivning till civilsamhället. Varje år fördelas i storleksordningen 20 miljarder kronor till civilsamhällets organisationer med hjälp av ett fyrtiotal myndigheter och i några fall också civilsamhällets egna organisationer såsom Folkbildningsrådet. På ett övergripande plan motiveras statsbidragen med civilsamhällets stora betydelse för en väl fungerande demokrati. Bidragsgivningen bygger på en tradition av tillit. Det finns därmed en risk att tilliten utnyttjas av oseriösa aktörer. Misstankar om fusk och felaktiga utbetalningar riskerar att skada förtroendet för statsbidragen och den verksamhet som bedrivs av civilsamhället.

Vår granskning visar bland annat att myndigheterna behöver samarbeta mer för att öka effektiviteten i bidragsgivningen, men samarbetet försvåras och hindras av att myndigheterna saknar lättillgänglig information om vilka bidrag som andra myndigheter betalar ut och till vilka organisationer som utbetalningarna görs.

Vi efterlyser också att myndigheterna utvecklar sin kontrollverksamhet genom att bland annat arbeta mer riskbaserat och att göra fler verksamhetsbesök, men vi vill att det görs utan att öka den administrativa bördan för organisationerna. Vår rekommendation till regeringen är att låta en myndighet inrätta en databas som kan öka transparensen i bidragssystemet.

Här vill jag också nämna att Folkbildningsutredningen har uppmärksammat behovet av ytterligare åtgärder för att stärka kontrollen av statsbidrag till folkbildningen. Utredningen föreslog bland annat att Riksrevisionen ska granska årsredovisningarna för Folkbildningsrådet och Sisu Idrottsutbildarna. Jag konstaterar att det skulle innebära en utvidgning av vår granskningsuppgift enligt lagen om revision av statlig verksamhet. Vi har nyligen tagit emot remissen i utredningens förslag, och jag kommer med intresse att följa det fortsatta beredningsarbetet i Regeringskansliet och i riksdagen.

Ytterligare ett exempel på att det kan finnas skäl att utveckla möjligheterna att dela information mellan myndigheter såg vi i vår granskning av systemet för återkallelser av uppehållstillstånd. För att kunna efterkontrollera uppehållstillstånd måste Migrationsverket i vissa fall först få en impuls som tyder på att en person inte uppfyller villkoren. Många andra myndigheter har sådan information men utan att den når Migrationsverket. För att dela information är myndigheterna i de flesta fall utlämnade till generalklausulen i offentlighets- och sekretesslagen. Den klausulen är dock avsedd för sällanärenden och inte för rutinmässigt informationsutbyte i återkommande frågor. Bland annat innebär den att varje enskilt överlämnande måste prövas individuellt, vilket är arbetskrävande och tar mycket tid. Kort innan granskningsrapporten publicerades tillsatte regeringen en utredning om förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter. Utredningen kom med ett delbetänkande i början av månaden som innehåller förslag på just ändringar i sagda lagstiftning.

I det här sammanhanget vill jag också nämna att en av de granskningsrapporter som vi följde upp i år gäller det myndighetsgemensamma arbetet mot organiserad brottslighet. På regeringens uppdrag hade tolv myndigheter bildat en gemensam organisation och struktur för att bedriva underrättelsearbete och för att fatta beslut om operativa insatser både på nationell och på regional nivå. Verksamheten var omfattande och finansierades av myndigheternas ordinarie anslag.

Granskningen som vi publicerade 2019 visade bland annat att regeringen inte hade haft en tillräckligt tydlig och samordnad styrning av de myndigheter som ingick i det här samarbetet. En stor del av ansvaret delegerades till myndigheterna. De fick stort utrymme att själva tolka uppdraget och avgöra omfattningen av det utan att regeringen gjort tillräckligt för att försäkra sig om att verksamheten nådde målen. Regeringen har sedan dess skrivit in det myndighetsgemensamma arbetet i de tolv berörda myndigheternas instruktioner, och genom denna instruktionsändring fick de tolv myndigheterna också ett brottsbekämpande uppdrag. Jag konstaterar att de samverkande myndigheterna har utvecklat sin myndighetsgemensamma årsrapport, och de har utvecklat sitt interna arbete med uppföljning.

Ett annat exempel på förändringar gäller omställningen av vårt energisystem. I spåren av klimatförändringarna finns en strävan att ställa om till ett energisystem som är fossilfritt. Energipolitiken ska syfta till att förena tre energipolitiska grundpelare: ekologisk hållbarhet, försörjningstrygghet och konkurrenskraft. Vi har under året granskat om statliga aktörer har förberett och genomfört åtgärder med påverkan på elsystemet så att de tre grundpelarna kan förenas på ett effektivt sätt. Vår utgångspunkt är att en förutsättning för att elsystemet ska fungera är att det råder en balans mellan produktion och konsumtion och att det finns en fungerande överföring däremellan. Vår slutsats är att de statliga aktörerna inte har förberett och genomfört åtgärder på ett sätt som är effektivt och som effektivt förenar de tre energipolitiska grundpelarna.

Inför några beslut med påverkan på elsystemet har regeringens konsekvensanalyser varit otillräckliga. Det gäller besluten om effektskatten, om elcertifikatssystemet samt energi- och koldioxidskatt för kraftvärme inom EU. Framför allt har analyserna av konsekvenserna för försörjningstryggheten och för konkurrensförhållandena mellan kraftslag på elmarknaden varit otillräckliga, och som ett resultat har hanteringen av följderna av dessa beslut varit reaktiv snarare än proaktiv. Det gäller till exempel elnätsutbyggnaden.

Vår bedömning är att en delförklaring till de otillräckliga konsekvensanalyserna är att majoriteten av de granskade besluten ingått i olika politiska överenskommelser. Vi vill påminna om att konsekvensanalyser är viktiga för en effektiv hantering av följderna av besluten och för transparensens skull.

Avslutningsvis vill jag utnyttja tillfället till att peka på ett återkommande problemområde som vi ser inom den årliga granskningen, och det gäller myndigheters avgiftsfinansiering av verksamhet. I år har vi lämnat fyra modifierade revisionsberättelser som rör just frågor om att balansera under-

och överskott. Grundregeln är att myndigheter beräknar och sätter avgifter baserat på principen om full kostnadstäckning, vilket betyder att resultat i verksamheten ska balanseras över några års tid. Det ger ett visst men inte särskilt stort utrymme till flexibilitet. Det kan vara svårt att uppskatta kostnader och intäkter korrekt för att sätta avgifterna på rätt nivå. Skulle överskott uppstå gäller vissa regler, och i normala fall ska myndigheten använda sitt räntekonto i Riksgälden för medlen som man disponerar i sin verksamhet.

Under året har vi iakttagit att Karlstads universitet utan regeringens godkännande har flyttat medel från sin avgiftsfinansierade uppdragsutbildning till ett helägt dotterbolag, där delar av medlen har investerats i värdepapper. Om överskott på detta sätt förs till ett bolag innebär det en ökad risk för staten. Där gäller andra regler. Medlen är inte skyddade på samma sätt som hos Riksgälden.

Jag vill avrunda min presentation med en kort sammanfattning. Jag har betonat vikten av revision som gör skillnad i tider av snabb förändring, och jag har illustrerat det och lyft några exempel på iakttagelser som vi har gjort inom områden som präglas av förändring. Jag har berört de möjligheter men också utmaningar som digitaliseringen innebär. Jag har pekat på behovet av såväl ett utvecklat regelverk som att myndigheter utvecklar sina rutiner för informationssäkerhet och att de säkrar att de efterlevs. Jag har betonat vikten av samverkan mellan myndigheter och möjligheterna att dela information för bättre kontroll och för effektivare verksamhet. Avslutningsvis lyfte jag hur vi granskat och gjort iakttagelser om politiken för en grön omställning, och jag har strukit under behovet av gedigna konsekvensanalyser. Allra sist lyfte jag avgiftsfinansiering av verksamhet, ett problemområde där den årliga revisionen återkommande gör iakttagelser som understryker behovet av en god intern styrning och kontroll på myndigheterna.

Därmed vill jag tacka för tillfället att få inleda utfrågningen med min presentation. Jag ser fram emot att få besvara frågor.

Ordföranden: Tack, riksrevisorn! Nu kommer det att beredas möjlighet först för finansutskottets ledamöter att ställa frågor tre och tre, och jag vill därför be riksrevisorn skriva upp så att hon kommer ihåg vilka frågor som ställs. Efter det kommer konstitutionsutskottets ledamöter på samma sätt att beredas möjlighet att ställa frågor tre och tre.

Skulle det vara så att man från konstitutionsutskottet vill byta och låta någon från finansutskottet ta den andra frågan är det också möjligt. Ni får i så fall göra upp om detta och försöka signalera till mig så ska jag göra mitt bästa för att fördela ordet utifrån det.

Joakim Sandell (S): Ordförande! Tack, riksrevisorn, för dragningen! Jag vill inleda med att gratulera till det nya uppdraget.

Jag har en allmän fråga kopplad till revisionen. Jag förstår att riksrevisorn bara har haft jobbet i två veckor, men jag tänker lite så här att revision ska man ju använda till att förbättra verksamheten, och man ska i möjligaste mån kunna följa de rekommendationer som ges.

Ni talar om en föränderlig tid, och den allmänna frågan är om ni vid något tillfälle har upptäckt att de rekommendationer som har kommit från Riksrevisionen är felaktiga och hur man agerar då. Jag vill också fråga om det har funnits tillfällen där en myndighet eller regering har följt Riksrevisionens rekommendationer men där ett problem som man skulle komma till rätta med snarare har förvärrats än förbättrats.

Jag förstår att det kanske kan vara svårt att komma med enskilda exempel, om sådana finns, men kanske riksrevisorn kan föra ett allmänt resonemang kring hur hon ser på min frågeställning.

David Perez (SD): Ordförande! Stort tack till riksrevisorn för en mycket intressant rapport!

Min fråga har två delar, kan man säga. Först vill jag fråga om de brister som ni kunde se när ni granskade 112 och Inspektionen för vård och omsorgs tillsyn av densamma. Jag skulle vilja veta vilken effekt det har fått på myndigheten och om ni har upptäckt att de har ändrat sitt arbetssätt efter er granskning.

Jag har också en liten följdfråga på det som togs upp om Karlstads universitet och avgiftsfinansieringen. Var kom överskottet ifrån? Var det någonting som ni tittade på i er granskning?

Jan Ericson (M): Även jag vill börja med att hälsa riksrevisorn välkommen i hennes viktiga arbete. Som ordförande i riksdagens råd för Riksrevisionen kan jag konstatera att det har varit en ganska lång vandring för Riksrevisionen från det att jag kom in första gången i detta och fram till i dag.

Bilden i dag är att Riksrevisionen är en väldigt välskött myndighet som har väldigt stor respekt hos alla våra partier i riksdagen. Det finns en stor tilltro till att personalen i Riksrevisionen gör objektiva och grundliga granskningar som vi tar till oss politiskt. Sedan börjar de politiska diskussionerna om hur vi ska tolka resultaten, och det är ju en annan historia. Men respekten för Riksrevisionen bedömer jag är väldigt stor hos alla våra åtta partier.

När vi jämför Riksrevisionen i Sverige med riksrevisioner i vår omvärld kan vi också konstatera att vi håller en väldigt hög nivå i Sverige och att den svenska Riksrevisionen är väldigt välsedd även internationellt. Det är väldigt värdefullt.

Jag har ingen fråga, utan jag vill bara säga att jag hoppas att Riksrevisionen kommer att fortsätta sitt viktiga arbete under ny ledning. Stafettpinnen går vidare, och vi kommer att följa arbetet med väldigt stort intresse.

Christina Gellerbrant Hagberg, Riksrevisionen: Till att börja med vill jag förstås tacka för intressanta frågor och för intresset för vår viktiga verksamhet.

Först går jag till Joakim Sandells fråga om huruvida vi har upptäckt att rekommendationer kan vara felaktiga. Ja, det kan naturligtvis förekomma. Jag ska strax ge ett exempel. Men det kan också vara så att det med tiden har skett en utveckling i samhället, i lagstiftningen eller på annat sätt. Varje bedömning behöver man göra utifrån varje tidpunkt.

Det finns ett exempel som säkert har uppmärksamrats på många håll. Det handlade om Länsstyrelsen Skåne för ganska många år sedan. Jag tror att kanske delar av församlingen här känner till ärendet. Där gjordes en bedömning av en revisor, och vid en fördjupad granskning och rättsutredning inom myndigheten kom Riksrevisionen fram till ett annat slut än vad man först hade gjort. Det är ett exempel.

Det finns också ett exempel sedan tidigare om det som har att göra med fri entré till statliga museer.

Det är nog så att man vid varje tidpunkt behöver göra en prövning utifrån de förhållanden som råder. Det kan säkert också förekomma att Riksrevisionen under en pågående granskning ser att det händer saker i samhället, förändringar och så vidare, som gör att man avslutar en granskning innan man har fördjupat den och gått vidare till att göra den mer omfattande.

David Perez hade en fråga om Ivo och vilken effekt granskningarna har haft på denna myndighet och även om varifrån överskottet i Karlstads universitet kom.

Låt mig börja med Karlstads universitet. Överskottet kom från deras uppdragsutbildning. Några närmare detaljer om huruvida det handlade om någon viss utbildning eller liknande har jag inte. Det är ganska vanligt i universitetsvärlden att man har uppdragsutbildningar på det sättet. Det är den uppgift som jag har. Det som var anmärkningsvärt här var hur de hanterade överskottet; de förde det till ett helägt dotterbolag. Då kommer det som sagt till en annan sfär, utanför statens insyn och kontroll.

När det gäller Ivo kan jag inte riktigt svara på frågan. Vi har väl inte heller riktigt följt upp de granskningar än som vi har gjort. Kanske får frågan anstå till ett senare tillfälle. Vi får fortsätta följa den, och så får jag återkomma när vi har mer att säga i den delen. Men det är utan tvekan ett intressant område. Jag delar ledamotens uppfattning i frågan.

Ilona Szatmári Waldau (V): Även jag börjar med att hälsa riksrevisorn välkommen till det nya uppdraget.

Jag har en fråga om den uppföljning som har gjorts av granskningen av Arbetsförmedlingen. Riksrevisionen konstaterar där att en uppföljning är svår att göra eftersom Arbetsförmedlingen genomgick en omstrukturering precis när rapporten kom. Vi i Vänsterpartiet kallade ju detta kaosprivatisering. Det ni konstaterar i er uppföljning är att det är svårt att jämföra och följa upp på grund av de förändringar som gjordes.

Min fråga är tvådelad. Dels undrar jag om Riksrevisionen kommer att fortsätta granska och följa upp Arbetsförmedlingen utifrån de nya förutsättningarna, till exempel nedläggning av kontor och minskat antal arbetsförmedlare. Dels undrar jag hur Riksrevisionen generellt hanterar det hela när det sker stora förändringar som denna som inte bygger på rapporten utan som i stället gör rapporten svår att hantera och följa upp.

Martin Ådahl (C): Jag hade inte tänkt ställa någon fråga om Arbetsförmedlingen, men eftersom föregående talare gjorde påståenden om granskningen vill jag påminna om att vi har granskat Arbetsförmedlingen många gånger och sett mycket djupa brister under många år. Det var också det som ledde fram till vårt och andras förslag om förändringar.

I botten finns annars en mycket intressant fråga: om ni kommer att fortsätta granska. Efter dessa förändringar har det skett ett slags återgång till de ur vår synvinkel gamla synderna och ineffektiviteten. Därför är det viktigt att följa upp frågan. Det vore intressant även från vårt håll.

Jag hade egentligen två andra snabba frågor.
Ursäkt mig! Nu blev det inget riktigt välkomnande till vår nya riksrevisor, som har landat efter två veckor och förväntas svara på alla frågor. Du får ursäkt mig för detta. Jag önskar dig verkligen välkommen! Jag instämmer med Jan i att det finns ett grundmurat förtroende som har stärkts på senare år. Vi uppskattar detta jättemycket.

De frågor jag har som gäller presentationen handlar dels om diskussionen om elnäten. Det finns en stor diskussion om Svenska kraftnät och om vår finansiering av detta är proaktiv eller reaktiv, det vill säga om man bygger för ett nät som ska fungera i och med den nya klimatomställningen – precis som du nämnde – eller om man bygger mer reaktivt för det som allteftersom dyker upp. Jag skulle gärna vilja att du utvecklar det lite. Er granskning är väldigt intressant ur den synvinkeln. Många hoppas ju på en mer proaktiv utbyggnad.

Slutligen vill jag ställa en fråga om 112. Jag uppfattar att det är svårt att på kort tid och djupare än det här ta tag i denna långvariga surdeg. Det ställdes en fråga från en annan ledamot tidigare om just detta. Det har kommit rapport på rapport om det här, och i varje ny granskning känns det som att det hela förvärras i stället för att förbättras. Det är allvarligt för patientsäkerheten. Det handlar om människor och är fråga om liv och död. Det är en väldigt allvarlig fråga. Jag vet inte om det är möjligt med så kort tid i ämbetet, men kan du utveckla lite om ni utifrån er senaste granskning kan peka ut någon väg ut ur detta, som måste få en vändpunkt?

Yusuf Aydin (KD): Ordförande! Även jag vill börja med att hälsa vår nya riksrevisor välkommen. Jag instämmer också i synen på Riksrevisionens roll om hur viktig den är, det goda arbete som görs och de rapporter som vi får ta del av. De adresserar oftast relevanta reformer och förändringar som både

allmänheten och vi inom politiken känner bör genomlysas djupare. Ett stort tack för det!

Jag vill stanna upp vid två områden som riksrevisorn delvis nämnde. Det ena är digitaliseringen. Den har många olika aspekter. Dels handlar det om tillgången och kvaliteten på de data som finns i myndigheterna och hur väl man använder dem för att bedriva en effektiv verksamhet men ibland också för att bekämpa fusk och oegentligheter. Det gäller den digitala mognaden, om man får säga så. Dels handlar det om de risker som det innebär när man verkar i en digital miljö och den cybersäkerhet som måste till. Jag vill höra lite om bedömningen av myndigheternas arbete där.

Kopplat till det har vi nästa steg. Jag har i det civila tidigare jobbat inom riskmanagement, riskhantering, och med intern kontroll och styrning inom myndigheter. Sådana styrprocesser ska ju finnas, men hur väl skulle ni säga att det är? Det behövs ett utvecklat arbete. Det är ytterligare en del av saker som samverkan och informationsdelning mellan myndigheter.

Regeringen gör ju en del nu för att underlätta informationsutbyte mellan myndigheter, men det måste också göras ett arbete på myndigheterna.

Dessa frågeställningar skulle jag gärna få en kommentar om.

Christina Gellerbrant Hagberg, Riksrevisionen: För att jag inte ska glömma det måste jag börja med att tacka så mycket för beröm och ”lycka till på vägen” som jag fick höra av flera av er. Jan Ericson hade inte ens en fråga utan egentligen bara pris. Heder åt min företrädare, Helena Lindberg, men också heder åt alla våra medarbetare som gör ett alldeles utmärkt arbete! Det gläder mig dock att ni ser och märker det. Ni förstår vilket förtroende jag har som tar över. Nog om det.

Låt mig gå över till de intressanta frågorna. Jag börjar med Ilona Szatmári Waldaus fråga om Arbetsförmedlingen, vilket även flera andra knöt an till. Det här är naturligtvis en stor och viktig myndighet. Det vore oss främmande att inte återkommande följa den. Vi har följt upp området ”start av näringsverksamhet” och en rad olika andra områden, och vi följer det under tid. Det är en myndighet som berör många. Det är också en myndighet som hanterar väldigt stora belopp och stora pengar. Från tid till annan har den berörts av politisk förändring, vilket är ganska naturligt med tanke på myndighetens uppdrag.

Vi har vid flera granskningar kunnat konstatera att problem kvarstår när vi har kommit tillbaka. Det finns ingen central styrning från Arbetsförmedlingen av de systematiska, lokala uppföljningar som ska göras av olika programdeltagare, vilket tas upp i den nyligen gjorda granskningen. Anpassningar på längden, förberedande utbildningar och så vidare har inte gjorts. Detta är kopplat till en specifik granskning. Men det hör till sakens natur att vi även om vi har gjort granskningar både kan följa upp dem och initiera nya granskningar.

Dessutom är Arbetsförmedlingen en av de myndigheter som vi vid vår årliga revision granskar varje gång. Vi gör en analys av myndigheten och

vilken typ av granskning eller fördjupning vi årligen behöver göra. Vi har absolut koll på Arbetsförmedlingen. Det är en myndighet som vi följer noga.

Låt mig gå över till Martin Ådahls olika frågor. Det handlade först om elnätet och huruvida vi har en reaktiv eller proaktiv utbyggnad av elnätet. Sedan undrade han om SOS Alarm och om det finns en väg ut ur det hela.

Jag börjar med SOS Alarm och 112. Vår bedömning är att de rekommendationer som vi har lämnat kommer att bidra till att göra SOS Alarm mer effektivt över tid. Men det ligger samtidigt lite i sakens natur att de som vi granskar själva också måste ta tag i frågan, effektivisera, men med stöd av våra rekommendationer och annan input som kan komma. Det kan naturligtvis bli ett område som blir föremål för ny granskning eller för uppföljning, men det här är ungefär vad jag kan säga i dag om denna fråga.

Vad gäller frågan om elnätet granskar vi utbyggnaden utifrån effektivitet. Precis som jag sa i mitt inledande anförande var vi kritiska mot de konsekvensanalyser som gjordes inför utbyggnaden. Då kan man uppfatta det som att det mer blir en reaktiv än en proaktiv hantering. Även detta är ett angeläget område, som jag är ganska säker på att vi kommer att fortsätta följa över tid.

Yusuf Aydin hade frågor om bland annat digitalisering, data på myndigheterna och hur vi bedömer myndigheternas arbete. Vi har i flera granskningar återkommande uppmärksammat att den digitala mognaden varierar i statens myndigheter. Det kan bero på storleken, men det kan också bero på en hel del andra saker. En viktig parameter i detta är den kompetens som de anställda medarbetarna bidrar med i de myndigheter där de verkar.

Utifrån vårt granskningsperspektiv menar vi, vilket vi har lyft fram flera gånger, att det är angeläget att regeringen säkerställer en central styrning av myndigheternas system för redovisning inklusive standardiserade strukturer för att lagra och dela data för maskinella analyser. Om det finns goda data att göra kontroller utifrån torde också resultatet av kontrollerna bli gott.

I dag är bristande datakvalitet ett hinder för ökad effektivitet. Det handlar både om ekonomisk styrning och om den statliga revisionen. Men det här är bara ett område. Den statliga verksamheten omfattar mycket, och det är väldigt mycket som kan digitaliseras eller där annan teknik kan användas för utveckling.

Yusuf Aydin berörde också frågan om intern styrning och kontroll och hur väl den fungerar. Det är svårt att ge ett direkt svar på det, men låt mig ta den årliga revisionen som exempel. Riksrevisionen granskade 226 års-redovisningar från myndigheterna. Av dem var det 17 där man fann skäl att lämna en modifierad revisionsberättelse.

På det hela taget vill jag ändå säga att det är ett förhållandevis gott resultat. Om det är ett kvitto på att den interna styrningen och kontrollen i samtliga myndigheter fungerar optimalt törs jag inte säga. Men jag tycker nog att vi kan känna oss trygga med det statliga åtagandet på totalen.

Annika Hirvonen (MP): Tack så mycket för både en väldigt bra presentation och imponerande svar på frågorna – detta från någon som varit på sin post så pass kort tid som ett par veckor. Jag vill också tacka för era granskningsrapporter. Vi följer dem med stort intresse i olika utskott och sammantaget.

Jag har en fråga om det som rör ändrad beräkningsmetod för det strukturella sparandet. Vad jag förstår har det förändrats på ett väsentligt sätt, men det har inte framgått tydligt av budgetpropositionen varför eller vilka konsekvenser det får. Nu pågår en översyn av det finanspolitiska ramverket, och det är av väldigt stor vikt att såklart alla, även vi i oppositionen men också allmänheten, kan förstå hur det här beräknas och fatta korrekta beslut i sak och om systemets framtid.

Jag vill därför fråga riksrevisorn om regeringen har svarat på Riksrevisionens frågor och vilka svar ni har fått gällande dessa förändringar.

Cecilia Rönn (L): Jag tackar för alla utförliga svar! Jag tycker verkligen att Riksrevisionens granskningar är jätteviktiga och bra, och de bidrar till att vi använder skattepengarna på allra bästa sätt.

Jag har två frågor utifrån rapporten. Du nämnde i svaret till ledamoten Ådahl tidigare att ni har granskat till exempel Arbetsförmedlingen över tid. Jag undrar om ni har märkt några kontinuerliga förbättringar i de verksamheter som ni har granskat över tid. En sak är ju att man vidtar åtgärder här och nu, en annan sak är att det blir beständiga förbättringar i verksamheterna över tid. Det är kanske svårt att svara på när man har varit på jobbet i knappt två veckor.

I er rapport kan man dessutom läsa bland annat om den digitala infrastrukturen Ena och hur man har byggt ut och utvecklat den. Jag tycker att det generellt sett låter väldigt bra, och det kan förhoppningsvis leda till effektivitetsvinster. Men har ni några tankar kring om vi samtidigt som samhälle och myndigheter blir mer utsatta och sårbara när vi lägger väldigt mycket information och data i ett system och förlitar oss på det.

Christina Gellerbrant Hagberg, Riksrevisionen: Då börjar jag med att först kika på de viktiga frågeställningarna från Annika Hirvonen om förändrad beräkningsmetod för strukturellt sparande och bristande transparens. Det är som du säger. För transparensen är det viktigt *hur* man räknar så att det finns möjlighet till insyn. Det är också viktigt för den analytiska verksamheten totalt sett i staten. Flera myndigheter tittar naturligtvis på hur ekonomin utvecklas, och då är det viktigt att kunna jämföra.

Jag vet att regeringen har gjort förändringar sedan vår senaste granskning, men jag kan inte svara i detalj på vilka. Vi har dock varit ganska tydliga med vad vi föreslog regeringen att titta på. Det handlade om att vara tydligare med varför det finns behov av nya eller förändrade indikatorer vid bedömning av om finanspolitiken är expansiv, neutral eller åtstramande och se till att det finns en vedertagen metod som man återkommande kan använda för att

beräkna det strukturella sparandet. Jag föreställer mig att detta är en fråga som vi kommer att behöva följa över tid.

Du undrade också om regeringen har svarat på detta. Vi kan delvis följa vad man har gjort, och vi kommer att fortsätta följa detta över tid.

Låt mig gå över till Cecilia Rönnns frågor. Hon ställde först en generell fråga om huruvida vi har märkt om det blir kontinuerliga förbättringar utifrån de rekommendationer vi lämnar. Jag tar mig nog friheten att säga ja. Jag bedömer att det sker förbättringar. Det är sällan Riksrevisionen kommer tillbaka till samma granskning och ser att ingenting har gjorts. Det finns nog nästan alltid en ambition att göra förändringar. Sedan kan omfattningen säkert variera över tid. Oftast har man lyckats.

Dilemmat kan vara att det i statsförvaltningen många gånger bedrivs en ganska komplex verksamhet. Nya svårigheter eller problem kan uppstå, också med anledning av omvärldsförändringar eller annat. Men jag tycker att det finns ett intresse, ett välkomnande och en hörsamhet att beakta och ta vara på de rekommendationer som vi lämnar, och det gäller både regeringen och myndigheterna.

Sedan ställde Cecilia Rönn en fråga om Ena. Den är inte så lätt att svara på om man ska se det ur ett säkerhetsperspektiv. Ena handlar mycket om att göra saker tillsammans och att göra det bättre. Det kan man tycka är smart, men det kan också leda till en ökad sårbarhet, ungefär som när man lägger alla ägg i en korg. Där finns en svårighet. Men om man beaktar det och jobbar aktivt med informations- och cybersäkerhetsfrågorna, som jag berörde i mitt anförande, torde det ändå finnas en väldigt stor effektivitet. Det förenklar en hel del ju mer vi kan göra gemensamt.

Eva Lindh (S): Även jag vill ge varma gratulationer till det viktiga uppdraget! När man möter andra länder märker man att en väl fungerande riksrevision är avgörande för en väl fungerande demokrati. Det är verkligen ett viktigt uppdrag som ni har.

Av respekt för din korta tid i tjänst har jag ändrat min fråga något till mer av ett medskick. Jag vill lyfta fram det som Riksrevisionen har sett när det gäller Inspektionen för vård och omsorg, Ivo, eftersom iakttagelserna som gjorts är så allvarliga. Det som har hänt med SOS Alarm är *en* del, eftersom man har uppmärksammat på detta. Men det som Riksrevisionen visar på är att det inte görs granskningar *innan* något har uppmärksammat. Det där är väldigt allvarligt.

Det handlar också om att det finns många privata utförare. Det innebär att det blir svårigheter att göra en granskning och tillsyn. Men det finns också en stor andel välfärdsbrottslighet och fusk som behöver följas upp. Om man brister i tillsynen av allvarliga patientsäkerhetsfrågor innebär det såklart också att man inte hinner granska andra delar.

Av respekt för den korta tiden i uppdraget vill jag i stället för en fråga framföra en önskan om att ni följer upp vad som händer och vilka förändringar Ivo gör för att garantera patientsäkerhet och allt annat viktigt som Ivo gör.

Ulrik Nilsson (M): Som alla andra vill jag välkomna riksrevisorn till hennes mycket viktiga uppdrag! Om vi inte vågar ställa de svåra frågorna kommer vi heller aldrig att upptäcka de stora problemen.

Nu ska jag ställa en tekniskt sett ganska komplicerad fråga. Det har varit ett tema här om att öka digitaliseringen och öka användningen av digitala hjälpmedel. Inom digitaliseringsvärlden talar man alltmer om artificiell intelligens, det vill säga system där man har en serie algoritmer som man kör mot kända data för att sedan ställa en fråga och få ett nytt svar. Det innebär i varje fall i teorin att om man ställer samma fråga vid ett annat tillfälle kan man beroende på att träningsdata har förändrats, det vill säga vad som finns på nätet, få ett annat svar.

Jag har en serie frågor kopplade till detta. Används i dag artificiell intelligens av myndigheterna som beslutsstöd? Om så sker har vi problem med rättssäkerheten, eftersom vi inte kan återskapa bilden av vilket underlag myndigheten fattade beslut på. Dessutom har vi problem när det gäller offentligheten eller möjligheten för utomstående att granska det hela.

Jag skulle väldigt gärna vilja få en bild av er syn på om beslutsstöd baserade på artificiell intelligens används i dag. Har ni några tankar om hur man bör säkerställa rättssäkerhet och insyn i de beslutsstöd som bygger på artificiell intelligens?

Jessica Wetterling (V): Herr ordförande! Även jag vill såklart varmt välkomna riksrevisorn till hennes nya uppdrag!

Jag tänkte ställa frågor om något som riksrevisorn varit inne på, nämligen att vi i Sverige har en tradition av tillit och vad som händer när tilliten skadas. Det för mig in på frågan om avgiftsfinansiering. Har riksrevisorn några reflektioner kring hur det kommer sig att ett antal myndigheter har byggt upp ett överskott genom bland annat sin tillsyn? Vad är det som gör att en myndighet gärna vill ha denna säkerhet? Eller finns det andra faktorer som påverkar och som gör att man under en viss tid bygger upp ett överskott i stället för att göra som det är tänkt, det vill säga sänka sin avgift om man ser att den är för hög jämfört med kostnaden?

Riksrevisorn var även inne på det här med konsekvenser. Ibland är det politiska överenskommelser som formar politiken och inte alltid en konsekvensanalys. Hur tänker riksrevisorn om att göra uppföljningar av exempelvis myndigheter som blir omstrukturerade på grund av politiska överenskommelser eller beslut? Jag såg att det fanns några exempel i rapporten på att det kanske inte varit en konsekvensanalys som legat till grund för beslut.

Lycka till i uppdraget!

Jan Riise (MP): Såvitt jag förstår får jag äran att avsluta frågestunden. Jag sällar mig till kören av gratulanter och välkomnande röster. Det är basstämman för min del.

Jag har en lite filosofisk fråga. Vi som åker tåg långt får ibland gott om tid att läsa, ibland mycket mer än vad vi egentligen vill ha. Jag läste om Trafikverket, som fått kritik för att inte ha tagit med de bästa samhällsekonomiska bedömningarna i sina beslut. Lite senare läste jag i en annan rapport att Riksrevisionen ibland betraktas och framhålls som expert i medierna. Det sker naturligtvis när det finns olika åsikt om saker och ting.

Då började jag fundera och tänkte: Ja, olika åsikter är ju vår vardag här. Jag kan från min sida som miljöpartist ibland tänka att en grön omställning och gröna aktiviteter är saker som inte är lätta att bedöma i en expertrevision när det finns olika åsikter. Det där finns även på regeringssidan, och kallas i vissa sammanhang paradigmskifte.

Min fråga handlar om huruvida riksrevisorn haft någon möjlighet att fundera över den eventuella spänning som kan finnas mellan begreppet expert och att kunna välja mellan flera olika alternativa åsikter eller lösningar och det som kanske kan beskrivas som visioner. Hur reviderar man en vision?

Christina Gellerbrant Hagberg, Riksrevisionen: Jag måste ändå få säga: Vilka intressanta frågor ni ställer! Förstår ni vilket intressant jobb jag har? Jag ska ju jobba med allt det viktiga som ni har lyft och uppmärksammat mig på.

Jag börjar med Eva Lindh som hade frågor och funderingar om Ivo. Hon sa att det egentligen inte var någon fråga från hennes sida utan mer ett medskick. Det handlade om frågor som vi kan få och som påverkar patientsäkerhet och så vidare och att det är angeläget att vi fortsätter följa dem.

Ja, det kommer vi att göra. Vi följer upp många av våra granskningsrapporter fyra till fem år efter det att vi har lagt fram dem. Jag hade något sådant exempel med i min inledning i dag.

Vi kommer att återkomma till ämnet. Exakt hur och när kan jag inte svara på. Frågan handlar om att följa upp så att förbättringar verkligen sker utifrån det vi har uppmärksammat. Jag är säker på att jag kommer att prata om frågan när vi ses vid ett annat tillfälle.

Sedan var det Ulrik Nilsson som tog upp digitalisering, kända data, beslutsstöd och så vidare.

Här är det också angeläget att Riksrevisionen har en hög kompetens på den typen av områden så att vi kan göra nödvändiga bedömningar när vi till exempel granskar olika reformer eller är ute hos myndigheterna och granskar. Det betyder att vi följer frågorna noga. Vi förbereder oss för att kunna granska effektiviteten i statens användande av AI. Ibland är det inte så omfattande som man tror.

Vi kommer inte själva att gå in på de tekniska frågorna, utan det får vi överlämna till andra. Men vi kommer att kräva att myndigheterna kan tackla den typen av problem, som du också uppmärksammar. Vi granskar utifrån rättssäkerhet, insyn och så vidare. Mig veterligen är det så att vi i dag i statsförvaltningen inte har särskilt många situationer där AI används som beslutsstöd. Det finns något inom Skatteverket, som är en av de myndigheter som vi bedömer ligger långt framme, men det är fortfarande en förhållandevis

begränsad användning. Det är säkerligen angeläget att fortsätta att följa dessa frågor. Vi ska använda tekniken, men människan ska finnas där också.

Jessica Wetterling tog upp frågor om förtroende och tillsyn. Hur kommer det sig att man utifrån det exempel som fanns bygger ett överskott i stället för att sänka avgiften?

Jag ska inte spekulera om hur man resonerat och varför man har gjort som man har gjort. Vi bedömer att överskottet kan bero på dålig planering eller bristande förmåga att bedöma exakta kostnader och intäkter för att sätta avgiften. Det ska ju egentligen bli ett nollsummespel. Man gör säkert en prognos, men den kanske inte stämmer. Eller så finns andra förutsättningar som har påverkat, och då blir det så. Men det är en angelägen fråga att bedöma, framför allt hur man agerar utifrån det överskott som man får från uppdragsutbildningen.

Sedan var det frågan om de samhällsekonomiska bedömningarna av Trafikverket – en stor och viktig myndighet.

I medierna framställs Riksrevisionen som en expert. Vi ska vara expert på granskningar, men vi ska inte vara expert på teknik och inte heller på det som grundar trafiken.

Men när Riksrevisionen uppmärksammas i egenskap av expert handlar det många gånger om de bedömningar vi har gjort. Vi tror inte, och vi tycker inte, utan vi gör bedömningar utifrån goda grunder. Där kan man göra helt andra bedömningar; det är vi helt på det klara med att man kan göra.

Jag är tacksam för – och många ledamöter har uppmärksammat detta i dag – det goda renomméet som Riksrevisionen har, även i ett internationellt perspektiv. Det prioriterar vi, naturligtvis. Det handlar också om att vi inte granskar politiken, utan vi granskar det som blir output av politiken. Och det är en viktig gränsdragning som vi absolut kommer att jobba med framöver. Balansgången som du uppmärksammar oss på finns med. Nu är jag än så länge på min sjunde arbetsdag, och jag har därmed inte hunnit träffa våra 300 medarbetare än. Men de jag har träffat gör ett gott intryck, inte minst utifrån hur de arbetar och internationella standarder och så vidare som utgör grunden för vårt arbete.

Jag tar med mig frågan om vikten av att balansera. Det är vad Jessica Wetterling skickar med. Vi håller oss ifrån att vara i närheten av politiken, men vi granskar genomförandet. Det är vårt uppdrag. Jag vill rikta ett varmt tack! Jag uppskattar verkligen att få ha varit med vid detta tillfälle, och jag uppskattar verkligen de varma ord som ni har delat med er av. De ska riktas till min företrädare och absolut till våra medarbetare.

Mikael Damberg (S): Då har det landat på mig som vice ordförande att från finansutskottets sida tacka Riksrevisionen för att ni, återigen, har lagt fram en årlig rapport och uppföljningsrapporten för 2024. Alla som tittar vet att Riksrevisionen är en oberoende myndighet som jobbar med att granska både hur skattepengarna används, hur det sker så effektivt som möjligt och vilka lärdomar man kan dra för att utveckla verksamheten.

Alla utskott i riksdagen är intresserade av era rapporter, särskilt när de berör våra egna ansvarsområden. Vi i finansutskottet är lite extra intresserade eftersom det mycket handlar om styrning, effektivitet och att få ut mesta möjliga av de skattepengar som används på olika områden. Vi är övertygade om att dessa offentliga utfrågningar också spelar en roll, att det inte bara blir en intern diskussion i riksdagen att följa upp vad som sker och vad vi drar för slutsatser utan att också allmänheten får se att det sker granskningar av hur skattepengar används och hur effektivt resurser används.

Vi vill tacka för en flygande start, och vi ser fram emot att ses fler gånger framöver. Då kanske frågorna blir ännu hårdare och ännu mer komplicerade. Tack!

Ordföranden: Vi lämnar därmed punkt 1 på föredragningslistan.

Punkt 2, nästa sammanträde. Torsdagens sammanträde för finansutskottets ledamöter är inställt. Det är inte heller någon votering. Ni gör vad ni vill av den informationen.

Nästa möte äger rum tisdagen den 1 oktober kl. 11.00.

Kan vi med detta åtskiljas? Svaret är ja.